

**I ZASTĘPCA
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI**

Warszawa, dnia 26 maja 2025 r.

L.dz. EP-3338/25

**Przewodniczący
Polskiej Federacji Związkowej
Pracowników Socjalnych
i Pomocy Społecznej
Pan Paweł Maczyński**

Szanowny Panie Przewodniczący

W odpowiedzi na wystąpienie sygn. PFZ-1209/2025 z dnia 10 kwietnia 2025 r. zawierające, w związku z obserwowanym przez Federację lawinowym wzrostem raportowanych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu osobistemu pracowników socjalnych w trakcie wykonywania przez nich czynności zawodowych, wniosek o podjęcie działań pozostających w kompetencji Komendanta Głównego Policji, a zmierzających do udzielenia odpowiedniego wsparcia pracownikom pomocy społecznej zgłaszającym sytuacje napaści lub zagrożenia, uprzejmie przedstawiam Panu Przewodniczącemu następującą informację.

Mając na uwadze podnoszone w wystąpieniu postulaty, należy zauważyć, że przepis art. 121 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 572) regulujący status oraz uprawnienia pracownika socjalnego, w szczególności stanowi, że pracownikowi socjalnemu przysługuje ochrona prawna przewidziana dla funkcjonariuszy publicznych oraz pomoc psychologiczna w przypadku wystąpienia sytuacji bezpośrednio zagrażających jego życiu lub zdrowiu w związku z wykonywanymi czynnościami służbowymi. Gwarantuje on także pracownikom socjalnym ochronę prawną lub zwrot poniesionych przez nich kosztów w przypadku postępowania karnego. Natomiast zgodnie z art. 107 ust. 3a i 3b tej ustawy, podczas pracy terenowej usługa pracy socjalnej może odbywać się w asyście funkcjonariusza Policji, bowiem na wniosek pracownika socjalnego czy kierownika ośrodka pomocy społecznej właściwy miejscowo komendant Policji jest zobowiązany do zapewnienia pracownikowi socjalnemu asysty Policji w środowisku. W kontekście powyższych uprawnień należy także wskazać, że w prowadzonych przez Policję, pod nadzorem prokuratora, postępowaniach przygotowawczych pracownik socjalny ma status strony - pokrzywdzonego. W związku z tym policjanci zgodnie z przepisem art. 300 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego przed pierwszym przesłuchaniem pouczają pokrzywdzonego pracownika socjalnego o posiadaniu statusu strony procesowej w postępowaniu przygotowawczym oraz o wynikających z tego uprawnieniach, m.in.: do składania wniosków o dokonanie czynności śledztwa lub dochodzenia i warunkach uczestniczenia w tych czynnościach, do korzystania z pomocy pełnomocnika. Pouczenie obejmuje również informację o: możliwościach naprawienia szkody przez sprawcę przestępstwa lub uzyskania kompensaty państwowej, dostępie do pomocy prawnej, dostępnych środkach ochrony i pomocy, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka oraz możliwości zwrotu kosztów poniesionych w związku z udziałem w postępowaniu.

Na podstawie danych przetwarzanych w Elektronicznym Rejestrze Czynności Dochodzeniowo-Śledczych ustalono, że w latach 2022-2025 jednostki organizacyjne Policji na dzień 18 kwietnia 2025 r. zarejestrowały 154 postępowania przygotowawcze o przestępstwa popełnione

na szkodę pracownika socjalnego. Analiza tych danych, w tym dotyczących sposobów ich zakończenia, wskazuje, że w 109 (70,7%, ogółu), czyli w większości z nich został ustalony sprawca czynu zabronionego, co skutkowało wnioskowaniem przez Policję do prokuratora o: sporządzenie aktu oskarżenia w 91 postępowaniach, warunkowe umorzenie w 2 postępowaniach, umorzenie z uwagi na niepoczytalność sprawcy w 9 postępowaniach, umorzenie z uwagi na śmierć podejrzanego w 1 postępowaniu, umorzenie z uwagi na cofnięcie wniosku o ściganie w 1 postępowaniu i zawieszenie 5 postępowań. Ponadto 20 postępowań przygotowawczych (12,9% ogółu) zostało umorzonych z uwagi na brak znamion czynu zabronionego; dotyczyły one: gróźb karalnych (art. 190 § 1 k.k.) – 6, naruszenia nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego (art. 222 § 1 k.k.) – 4, wywierania wpływu na czynności urzędowe (art. 224 § 1 k.k.) – 1, zmuszenia funkcjonariusza publicznego do przedsięwzięcia lub zaniechania czynności służbowej (art. 224 § 2 k.k.) – 3 i znieważenia funkcjonariusza publicznego (art. 226 § 1 k.k.) – 6. Jedno z postępowań zostało umorzone z uwagi na niewykrycie sprawcy przestępstwa.

Obowiązek Policji zapewnienia pracownikowi socjalnemu asysty podczas pracy terenowej, aktualizuje się głównie w przypadkach wykonywania przez pracowników socjalnych obowiązków w trudnych i ryzykownych sytuacjach, takich jak interwencje w środowiskach dysfunkcyjnych, przemocowych czy przy przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych. W tym kontekście, zarówno policjanci, głównie dzielnicowi, jak i pracownicy socjalni współpracują ze sobą podczas wykonywania obowiązków służbowych, np. podczas prac w zespołach interdyscyplinarnych, grupach roboczych dotyczących przemocy domowej jak również w Gminnych Komisjach Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wielokrotnie wspólnie prowadzą czynności w rodzinach dotkniętych przemocą, gdzie istnieje ryzyko eskalacji konfliktu lub podczas interwencji kryzysowych w sytuacjach nagłych, takich jak odebranie dziecka z rodziny w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673). Współpraca Policji i pracowników socjalnych jest kluczowym elementem zapewnienia bezpieczeństwa i skuteczności działań podejmowanych w ramach pomocy społecznej czy problemów społecznych, takich jak przemoc domowa, bezdomność lub wsparcie osób w kryzysie. Ważną częścią współpracy są organizowane cykliczne spotkania przedstawicieli Policji i służb socjalnych na poziomie lokalnym, w tzw. zespołach interdyscyplinarnych, zajmujących się analizą przypadków i koordynacją działań np. w sprawach przemocy domowej. W zespołach tych dokonywana jest również ocena potencjalnego zagrożenia przed wizytami domowymi pracowników socjalnych w danej rodzinie oraz uzgadniana ewentualna pomoc w formie asysty ze strony Policji.

W kontekście asysty Policji, podkreślić należy, że z dniem 3 sierpnia 2016 r. sformalizowane zostały *Ogólne zasady postępowania przy zapewnieniu przez Policję asysty pracownikowi socjalnemu przeprowadzającemu rodzinny wywiad środowiskowy lub świadczącemu pracę socjalną w środowisku*, których sygnatariuszem byli w imieniu Komendanta Głównego Policji – Zastępcą Komendanta Głównego Policji oraz w imieniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Podsekretarz Stanu.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom Pana Przewodniczącego, powyższe *Ogólne zasady (...)* zostały ponownie przesłane do wszystkich KWP/KSP, celem przypomnienia zawartych w nich treści podległym funkcjonariuszom Policji.

Zapewnienie bezpieczeństwa pracownikowi socjalnemu w postaci asysty Policji przy przeprowadzaniu rodzinnego wywiadu środowiskowego lub świadczeniu pracy socjalnej w środowisku, niewątpliwie stanowi jeden z fundamentów prawidłowego funkcjonowania systemu opieki społecznej w Polsce. Natomiast przy ściganiu sprawców przestępstw popełnionych na szkodę pracowników socjalnych trafne jest zwracanie uwagi na rolę prewencji ogólnej, polegającej z jednej strony na wzmacnianiu poczucia obowiązywania norm prawnych oraz hierarchii wartości społecznych, a z drugiej na zniechęcaniu do popełniania przestępstw.

Pragnę zapewnić Pana Przewodniczącego, że Policja, w przypadku uzyskania, w tym także z przekazów medialnych, informacji uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa polegającego na ataku na osobę pracownika socjalnego, podejmuje czynności służbowe

ukierunkowane na wszczęcie postępowania przygotowawczego - w zależności od charakteru konkretnego zdarzenia, a zwłaszcza rodzaju zachowań podlegających karno-prawnej ocenie - opisane w rozdziale XXIX Kodeksu karnego występki z art. 222, art. 223 § 1 i 2, art. 224 § 2 i 3 lub z art. 226 § 1, względnie w kumulacji z innymi, których znamiona również zostały wyczerpane. Podejmowane są także niezwłoczne działania zmierzające do ustalenia i zatrzymania sprawcy, względnie sprawców tego czynu. Następnie zaś, po przedstawieniu i ogłoszeniu zarzutów oraz po przesłuchaniu podejrzanego, Policja występuje do prokuratora o rozważenie zastosowania - adekwatnych do przedstawionego zarzutu i okoliczności zdarzenia, a także dających gwarancję zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania - środków zapobiegawczych, włącznie ze skierowaniem do właściwego sądu wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania.

W ocenie Komendy Głównej Policji, formy i metody realizacji przez policjantów zadań postępowania przygotowawczego, w którym pokrzywdzonym jest pracownik socjalny, jak również zadań związanych z asystą Policji podczas przeprowadzania przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego, nie wymagają korekt lub modyfikacji, mających skutkować postulowaną przez Pana Przewodniczącego cyt. *„większą efektywnością interwencji w sytuacjach nagłych, będących wynikiem zaalarmowania funkcjonariuszy Policji, a także podczas udzielanej asysty w trakcie przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego lub świadczenia pracy socjalnej w środowisku”* oraz cyt. *„wsparciem pracowników pomocy społecznej już podczas prowadzonych postępowań tak by zmniejszyć poczucie bezkarności, a jednocześnie zwiększyć przekonanie o nieuchronności kary dla sprawców tych czynów”*.

Oczywistym dla Policji jest, iż w interesie społeczeństwa jest to, aby sankcje karne orzekane wobec sprawców przestępstw na szkodę m.in. pracowników socjalnych odzwierciedlały wysoki stopień społecznej szkodliwości takich czynów oraz potrzebę kształtowania świadomości prawej społeczności. Temu ma służyć skierowany w dniu 29 kwietnia 2025 r. do uzgodnień projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, wpisany do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod pozycją UD223.

2
nadinsp. Roman KUSTER